

 BESZÁMOLÓ

5 ÉVES A GERŐ ÉVA ALAP

ÁSVÁNYI ILONA

EKE elnök

¹ Gerő Gyuláról és az utolsó nagy munkájáról a Magyar könyvtártörténeti kronológiáról:

Dr. Gerő Gyulát 95. születésnapja alkalmából köszönti a Magyar Könyvtárosok Egyesülete ▶

Vajda Kornél: Gerő Gyula nyolcvan éves. Könyv, Könyvtár, Könyvtáros 2005/3. ▶

Győri Erzsébet, Sz. Nagy Lajos, Vajda Kornél: A szerkesztő: a 75 éves Gerő Gyula köszöntése. Könyv, Könyvtár, Könyvtáros 2000/4. ▶

Balogh Mihály: A könyvtáros Gerő – az igazi Hírvérő. Gerő Gyula kronológiája. Könyv és nevelés 2012/4. ▶ Magyar könyvtártörténeti kronológia 4. kötet. Könyvtári Figyelő 2015/1. ▶

Balogh Mihály: Tovább a könyvtártörténeti eltűnt idő nyomában. Ismertető sorok Gerő Gyula kronológiájának 4. kötetéről. Könyv és Nevelés 2015/2. ▶

² Gerő Éva 1955. június 12-én született és 2008. november 11-én hunyt el 53 éves korában. Grafikusként, könyvtervező, kiállítástervező grafikusként dolgozott. Munkássága erős szálakkal kötődött a könyvtáros szakmához. Ő tervezte a Könyvtári Figyelő korábbi és mostani címlapját, valamint neki köszönhetjük a Könyv, Könyvtár, Könyvtáros folyóirat külső megjelenését is. Gerő Gyula a könyvtári szakmához kötődő, társadalmilag is hasznos alapítvánnyal kívánt emléket állítani lányának, Gerő Évának. Szomorú sors, amikor a szülő temeti a gyermekét, mely szomorúságot fokozza az a tény, hogy 2020. február 18-án Gerő Gyula másik, 1954. február 7-én született lányát, Katalint is elvesztette.

³ Az alapítványról az EKE honlapján ▶ és a Pannonhalmi Főapátsági Könyvtár honlapján ▶ is olvashatunk.

⁴ A Megállapodás az EKE honlapján ▶ és a Pannonhalmi Főapátsági Könyvtár ▶ honlapján is megtalálható.

Dr. Gerő Gyula¹ 2015 őszén az-
 zal a kéréssel és ajánlattal kereste
 meg a Pannonhalmi Főapátságot,
 hogy elhunyt lánya, Gerő Éva² em-
 lékére egy alapítványt szeretne
 létrehozni, mely alapítvány keze-
 lőjének a Főapátságot kérte fel.

A Főapátság vállalta a felada-
 tot. Alapos előkészítés után 2016.
 március 17-én megszületett a
 Gerő Éva Alap,³ az erről szóló
 „Megállapodás”⁴ aláírásával.

Az Alap tartalma, célja, kedvezményezettjei

Az Alaptól pályázattal el-
 nyerhető támogatás kedvezmé-
 nyezettje egyik (páros) évben
 valamely magyarországi egyhá-
 zi-felekezeti könyvtár, másik év-
 ben a Pannonhalmi Főapátsági
 Könyvtár.

Az Alap célja valamely magyar-
 országi egyházi, felekezeti könyv-
 tár számára forrás biztosítása
 egyedi és általános restaurálásra,

állammegóvásra, állományvédelmi és egyéb, az állammegóvást elősegítő eszközök beszerzésére, cseréjére, felújítására, illetve hozzájárulás e célok megvalósításához.

A Pannonhalmi Főapátsági Könyvtár a fentiekén kívül a támogatást felhasználhatja a régi gyűjteménye gyarapítására, alapvető muzeális dokumentumok beszerzésére, a bencés rend feloszlata (1786) előtt a könyvtár tulajdonában lévő könyvek visszavásárlására is.

Az alapítvány kuratóriumának tagjai a Megállapodás létrejöttkor és az azóta eltelt időben:

1. A mindenkori pannonhalmi főapát vagy megbízottja
- 2016-2017-ben dr. Várszegi Asztrik főapát
 - 2018-2020 Hortobágyi T. Cirill főapát
 - 2017-től dr. Várszegi Asztrik emeritus főapát is – az aktív főapát mellett

2. A kötelezettségvállaló személy, **dr. Gerő Gyula**, élete végéig, valamint családjának képviselőként lánya, **Gerő Katalin** élete végéig, illetve dr. Gerő Gyula és/vagy lánya, Gerő Katalin felkérésére is **Rudas Valéria** az alapító által a családjának és a civil szférának a folyamatos képviselőre felkért kurátor

- 2016-2020 dr. Gerő Gyula és Rudas Valéria
- Gerő Katalin 2020 februárjában elhunyt

3. A Pannonhalmi Főapátsági Könyvtár mindenkori vezetője

- 2016-2018 dr. Dejcsics Konrád
- 2018-2020 Ásványi Ilona

4. Az Egyházi Könyvtárak Egyesülése (a továbbiakban: EKE) mindenkori elnöke (ha az EKE megszűnne, akkor valamely jelentős számú muzeális gyűjteménnyel rendelkező magyarországi egyházi könyvtár vezetője)

- 2016 dr. Hubert Gabriella
- 2017-2020 Ásványi Ilona

5. A Pannonhalmi Főapátsági Könyvtár egyik munkatársa, akit a Pannonhalmi Főapátsági Könyvtár mindenkori vezetője esetileg jelöl ki, és akinek a megbízatása az adott évre terjed ki

- 2016 Ásványi Ilona
- 2017 Horváth Sára Andrea
- 2018-2020 Samodai Éva

Változások az Alap Kuratóriumának összetételében

Gerő Gyula egy 2017. decemberben kelt levelében kinyilvánította, hogy szeretné, ha **Várszegi Asztrik** főapát úr tiszteletbeli, örökös tagként tagja lenne a kuratóriumnak oly módon, hogy az 1. helyen a hivatali tisztségében aktív főapát áll, 2. helyen **Várszegi Asztrik** emeritus főapát, 3. helyen a család képviselője, 4. a pannonthalmi könyvtár vezetője,

5. az EKE elnöke, 6. a pannonhalmi könyvtár egy munkatársa. További változás, hogy Gerő Gyula lánya, Gerő Katalin 2020. februárban elhunyt, tehát a [Megállapodás](#) következő mondata érvénytelenné vált: „A bíráló bizottság tagjai: A kötelezettségvállaló személy családjának képviselőiben Dr. Gerő Gyula és/vagy Gerő Katalin és/vagy Rudas Valéria életük végéig” Az Alap Kuratóriumának munkájában 2016-2020-ig gyakorlatban [Gerő Gyula](#) és [Rudas Valéria](#) vett részt.

A Gerő Éva Alap alaptőkéje

A Gerő Éva Alap alaptőkéje 51.000 Euró, azaz ötvenegyezer Euró, melynek kamata, kb. 300.000 Ft használható fel évente. Az Alapról szóló Megállapodás értelmében, amennyiben az alaptőke kamata nem éri el a 300.000 Ft-ot, az alapító, Gerő Gyula kiegészíti azt, amíg él.

Az Alap története 0. évének a 2015. évet tekinthetjük

Az Alaphoz köthető, de még nem az Alap tőkéjéből származó támogatást ebben az évben nagyobb részben a Pannonhalmi Főapátsági Könyvtár, kisebb részben különböző magyarországi egyházi-felekezeti könyvtárak kapták a következő módon.

2015 őszén, amikor a Főapátság vállalta az Alap gondozását, Gerő Gyula az Alap 51.000 Euró, azaz ötvenegyezer Euró vagyoni szolgáltatásától függetlenül 403.000 Ft-ot utalt át az Alap számára elkülönített számlára.

Ebből 300.000 Ft-ot a tervezett Alap céljának megfelelően a Pannonhalmi Főapátsági Könyvtár használhatta fel restaurálásra, 103.000 Ft-ot pedig a Gerő Gyula szerkesztette [Magyar könyvtörténeti kronológia I-IV.](#) kötetének kedvezményes beszerzésére fordíthatták azok

az egyházi könyvtárak, amelyek igényelték ezt a művet. (Az I-IV. kötetet 13, csak a IV. kötetet, mert az I-III. kötetet már korábban beszerezte, további 6 könyvtár ingyen kapta meg.) A könyvbeszerzést a Főapátsági Könyvtár koordinálta és bonyolította le.

2016: a Megállapodás létrejötte utáni 1. év

Mivel a Megállapodást 2016. március 17-én írta alá az alapítványt tevő – dr. Gerő Gyula – és az alapítvány gondozója, a Pannonhalmi Főapátság – képviselője dr. Várszegi Asztrik püspök-főapát – tehát az Alap „de iure” létrejött, ám „de facto” még nem működött, a 2016. évi támogatást az alapítványt tevő (dr. Gerő Gyula) és a Pannonhalmi Főapátság szándéka szerint **nem pályáztatással** ítélték meg.

A Pannonhalmi Főapátsági Könyvtár akkori helyettes vezetője, mint az alapítvány adminisztratív ügyeinek intézője (Ásványi Ilona), az Egyházi Könyvtárak Egyesülete akkori elnöke (dr. Hubert Gabriella), és az alapítványt tevő dr. Gerő Gyula konzultációja alapján a 2016. évi támogatással, 300.000 Ft-tal – melyet Gerő Gyula szintén az Alap vagyoni szolgáltatásától függetlenül utalt át az Alap elkülönített számlájára – a Soproni Evangélikus Gyűjtemény munkáját javasolták támogatni.

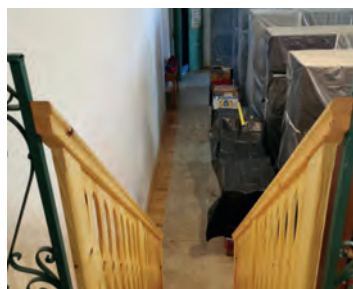
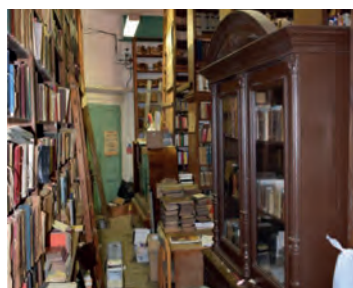
A javaslatot a következőkkel indokolták:

A 2016. évi támogatással a reformáció 2017. jubileumi évére tekintettel valamely protestáns egyházi könyvtár munkáját kívánták

2016-ban a Soproni Evangélikus Gyűjtemény használta fel a támogatást

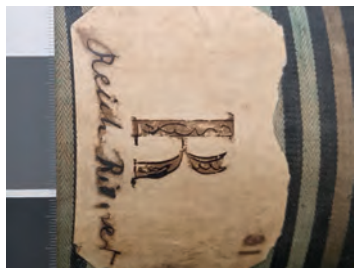
segíteni, mégpedig nem a nagy egyházkerületi könyvtárakat, hanem egy kisebb gyűjteményt. Választásuk azért is esett a Soproni Evangélikus Gyűjteményekre, mert a reformáció eszméi terjedésének egyik első útja, állomása Magyarországon Sopron volt. Meggyőződtek arról is, hogy a soproni gyűjteményben nagyon szép munka folyik, ahogy erről a gyűjtemény honlapja is tanúskodik. ▶ Ugyan a Gerő Éva Alap az alapító szándéka szerint alapvetően azzal a céllal jött létre, hogy könyvtárakat támogasson, ám ebben az egyházi intézményben szorosan együttműködik könyvtár, levéltár és múzeum. Meggyőződésük volt, hogy a támogatás, mely az alapító jóvoltából nem 300.000 Ft, hanem 350.000 Ft lett – mivel a megvásárolni kívánt berendezés tényleges ára ennyi volt – a Soproni Evangélikus Könyvtár működését is segíti.

2018-ban a Bethlen Gábor Református Gimnázium Könyvtára is kapott támogatást.

2017: az Alap 2. éve

Mivel a **Megállapodás** értelmében a Pannonthalmi Főapátsági Könyvtár, mint kedvezményezett a rá eső évben a kamatjövedelmet tartalékolhatja valamely nagyobb jövődő cél érdekében, Pannonthalma azzal a kéréssel fordult a Gerő Éva Alap Kuratóriumához, hogy a 2017-ben Pannonthalmának szánt összeget 2019-ben, a 2019. évi támogatással összevonva használhassa fel. A kérést a Kuratórium minden tagja támogatta. (Ezzel a lehetőséggel más egyházi könyvtár nem élhet.)

2018-ban a SZAGKHF Könyvtára (fent) mellett az OR-ZSE Könyvtára (középsők) és a Kecskeméti Ref. Egyh. Könyvtára (lent) is támogatást kapott.

2018: az Alap 3. éve

A 2018-ban közzétett pályázati kiírásra négy kérelem érkezett. Közülük a Gerő Éva Alap 2018. évi pályázatának nyertese a Gerő Éva Alap Kuratóriuma – kiemelten Gerő Gyula, az alapítványt tevő – döntése alapján: a nyíregyházi Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskola Könyvtára lett. A kért 329.000 Ft-ból 300.000 Ft támogatást kapott párasító és légtisztító berendezés beszerzésére.

Az alapítványt tevő, Gerő Gyula külön ajánlása alapján a további pályázók is kaptak támogatást: A Kecskeméti Református Egyházközség Könyvtára és Levéltára 193.800 Ft-ot hálói porszívó beszerzésére. A hódmezővásárhelyi Bethlen Gábor Református Gimnázium Könyvtára 168.570 Ft-ot egy Alto Attix 360-11 típusú porszívó vásárlására. Az Országos Rabbiképző Zsidó Egyetem Könyvtára a legkorábbi, muzeális, fadobozokban tárolt kéziratos katalógusának restaurálására 100.000 Ft hozzájárulást, savas és savmentes papírányag beszerzésére.

2019: az Alap 4. éve

2019-ben a támogatást a Pannonhalmi Főapátsági Könyvtár kapta, melyet a 2017-ben járt támogatással egybevonva kívánt felhasználni, tehát összesen cca. 600.000 Ft-ot.

Gerő Gyulával, az alapítványt tevővel egyeztetve a Pannonhalmi Főapátsági Könyvtár a következőképpen kapta meg és használta

fel a 2017-ben és 2019-ben rá eső részt: a 2019-ben restauráltatni kívánt kötet munkadíja összesen 588.000 Ft volt. A pannonhalmi könyvtárat megillető 2017. évi 300.000 Ft-ból a könyvtár 288.000 Ft-ot használt fel. A 2019-ben járó 300.000 Ft-ot Gerő Gyula az alapítvány pillanatnyi tőkéjétől függetlenül készpénzben biztosította.

2020: az Alap 5. éve

2020-ban a pályázati kiírásra ismételten négy kérelem érkezett.

Gerő Gyula, a Gerő Éva Alap alapítója úgy döntött, hogy 2020-ban a pályázat nyertese az Esztergomi Főszékesegyházi Könyvtár legyen, ők kapták az Alap biztosította 300.000 Ft-ot. Az Esztergomi Főszékesegyházi Könyvtár egyedi restaurálásra pályázott. A megvalósítás teljes összege 500.000 Ft volt. A munkát 200.000 Ft önrészből és a Gerő Éva Alap pályázatán elnyerhető 300.000 Ft-ból végeztették el.

Ezentúl Gerő Gyula a másik három könyvtár folyamodványát is támogatta 2020-ban. A szombathelyi Egyházmegyei Könyvtár kérelmét csaknem teljes egészében, a hódmezővásárhelyi református gimnázium könyvtára és az Országos Rabbiképző Zsidó Egyetem Könyvtára kérését részben.

A szombathelyi Egyházmegyei Könyvtár a pályázati támogatásból egy múzeumi (könyvtári) porszívót vásárolt. A megpályázott összeg bruttó: 201.231 Ft volt. A szombathelyi könyvtár

A Pannonhalmi Könyvtár 2019-ben könyvet restauráltatott a támogatásból.

Az Esztergomi Főszékesegyházi Könyvtár 2020-ban egyedi restaurálásra fordította a támogatást.

2020-ban a szombathelyi Egyházmegyei Könyvtár (fent) és az OR-ZSE (lent) is kapott támogatást.

⁵ 1. pont: „A közérdekű kötelezettség-vállalás célja: Valamely magyarországi egyházi, felekezeti könyvtár számára az egyedi és általános restaurálás, állagmegóvás, prevenció megvalósítása, állományvédelmi (pl. páramérő műszerek, páraelszívó eszközök, párástító készülékek), és egyéb, az állagmegóvást elősegítő eszközök (pl. speciális könyvtári porszívó, roló, függöny, spaletta, fényvédő fólia, kiállítási vitrin) beszerzése, cseréje, felújítása, illetve hozzájárulás e célok megvalósításához. A Pannonhalmi Főapátsági Könyvtár számára a fentiek kívül a régi gyűjtemény gyarapítása, alapvető muzeális dokumentumok beszerzése, a bencés rend feloszlata (1786) előtt a könyvtár tulajdonában lévő könyvek visszavásárlása.”

kérelmét az Alap adta lehetőségeken túl, Gerő Gyula 200.000 Ft-tal támogatta.

A hódmezővásárhelyi Bethlen Gábor Református Gimnázium és Szathmáry Kollégium Könyvtára két darab páramentesítő és légtisztító készüléket és két hozzávaló szűrőt szeretett volna beszerezni. A megpályázott összeg bruttó 284.960 Ft. A könyvtár kérését az Alapító, Gerő Gyula az Alap adta lehetőségeken felül 100.000 Ft-tal támogatta.

Az Országos Rabbiképző Zsidó Egyetem Könyvtára egy állományvédelmi nedvszívó és porszívógép beszerzésére pályázott. A megpályázott összeg: 300.000 Ft volt. A könyvtár kérését Gerő Gyula az Alap adta lehetőségeken felül 100.000 Ft-tal támogatta.

Magánszemélyek, szervezetek, intézmények csatlakozási lehetőségei és feltételei a Gerő Éva Alaphoz

A Megállapodás 10. pontja értelmében: „A közérdekű kötelezettség vállaláshoz magánszemélyek, szervezetek vagy intézmények is csatlakozhatnak, amelynek három fokozata van: Arany – legalább 300 ezer Ft, Ezüst – legalább 200 ezer Ft, Bronz – legalább 100 ezer Ft. Pénzbeli támogatással, 100 ezer Ft alatti támogatás esetén a támogatás összege, 100 ezer Ft feletti támogatás esetén annak hozama növeli a tárgyévét követő évben felhasználható keretösszeget. Nem pénzbeli támogatással az 1. pontban⁵ meghatározott eszközök, szolgáltatások nyújtásával.”

A 10. pont folytatása: „Az Alap nyitott, hozzá természetes vagy jogi személyek egyaránt csatlakozhatnak. Azok, akik legalább az alapító által letett összeggel egyenlő hozzájárulással csatlakoznak – legfeljebb két természetes vagy jogi személy –, igényt tarthatnak arra, hogy az ő nevük vagy az általuk megjelölt név feltüntetésre kerüljön az Alap nevében is. Az Alap neve ilyen esetben a következőképpen módosul: Gerő Éva – X.Y. személy neve – Z. vállalat, vállalkozás, bank stb. neve – Egyházi Könyvtári Állományvédelmi Alap. Ha az alapítóként belépő történetesen bank, pénzintézet, és nevét fel kívánja tüntetni az Alap megnevezésében, az általa felajánlott pénznek a Gerő Gyula által adott összeg legalább háromszorosát kell kitennie, tehát alsó határa 150 ezer Euro.”

A Gerő Éva Alap jelentősége a magyarországi egyházi könyvtárak számára

Az egyházi könyvtáraknak a története a rendszerváltozást megelőző években széles körben ismert. A második világháború, majd a „fordulat éve” (1948), és a szerzetesrendek feloszlása (1950) után a magyarországi felekezeti könyvtárak zöme részben vagy teljesen megsemmisült, könyvraktárként létezett, vagy bezárult a nagyközönség előtt. Csupán kb. tíz könyvtár – leginkább a teremkönyvtárral is bírók – működtek korlátozottan nyilvános tudományos szakkönyvtárként, még inkább turistalátványoságként, múzeumként. Bár Magyarországon – a környező szocialista országokkal ellentétben – a zirci és a győgyösi ferences könyvtár kivételével az egyházi-felekezeti könyvtárak fenntartója az egyház maradt a „szocialista politikai berendezkedés” alatt is, maga a fenntartó csak korlátozva létezhetett.

A rendszerváltást követően az egyházi könyvtárak tetszhalott állapotukból csak nagyon lassan kezdtek el éledezni. Ennek az oka egyrészt az, hogy egy politikai-társadalmi-ideológiai váltás után nem a kulturális terület változik meg először, hanem a „társadalmi berendezkedés”, az intézményi hálózat, az ezek alapját adó gazdaság stb. A kultúra területén is először általában az oktatás alakul át, valamint a média, és csak ezután az egyéb szakágak. A másik ok a félelem volt: az egyházi intézmények megszüntetése, a keresztény emberek ellehetetlenítése, a vallásüldözés még eleven élményként és tapasztalatként élt az emberek szívében; voltak, akiknek lelkében elhalványult a hit, formálissá vált vagy megszűnt a vallásgyakorlat, és felnőttek olyan nemzedékek, akik már nem kaptak vallásos nevelést.

Az egyház eredeti, elsődleges küldetése és feladata a pasztoráció, evangelizáció. 1990 után először a hitélet, a vallásgyakorlat vált szabadabbá.⁶ A hitélettel párhuzamosan másodikként az Egyház másik alapfeladata a szociális munka éledt fel. A kultúra területén először az oktatás változott, és csak ezután a többi terület: média, sajtó, könyvkiadás... és a sor végén következtek a közel ötven év alatt inkább „archívum” könyvtárak, levéltárak, gyűjtemények-múzeumok. A muzeális gyűjteményekkel kapcsolatban meg kell jegyeznünk, hogy az **egyházi múzeumok** anyagának nagy része még a közelmúltban is mindennapi használati tárgy volt a liturgiában: miseruha, kehely... stb.; akár száz vagy kétszáz éves casulát is viseltek, használtak. Az **egyházi levéltárakban** őrzött középkori vagy akár újkori oklevelek és egyéb iratok jelentőségét nem kell hangsúlyoznunk, és az is vitathatatlan, hogy a **könyvtárak** muzeális gyűjteménye a nemzeti kulturális örökség részét

⁶ 1990. évi IV. törvény a lelkiismereti és vallásszabadságról, valamint az egyházakról

képezi. Az is igaz, hogy az egyházi könyvtáraknak azért is volt raktár vagy archívum jellege, mert szakmai öngyilkossággal ért fel, ha valaki egyházi-vallási témát választott tudományos fokozata megszerzéséért. Legfeljebb a vallási néprajz, vagy a kultúrtörténet, esetleg nyelvészet vagy régi magyar irodalom felől lehetett bújtatva-rejtve becserkészni és legalább a tudományos élet valamely területén bemutatni ezeket a gyűjteményeket.

1989 után, a megváltozott körülmények között nyilvánvalóvá vált, hogy gyorsabb és hatékonyabb lenne az egyházi-felekezeti könyvtárak feléléde, ha szervezetbe tömörülnének. Így alakult meg – külföldi mintákat szem előtt tartva – alig több mint 24 könyvtár összefogásával 1994-ben az Egyházi Könyvtárak Egyesülete (EKE), mely e könyvtár-csoport szakmai-érdekképviseleti szervezete, ugyanakkor ökumenikus szellemiségű spirituális közösség is. Napjainkban közel 60 magyarországi és határon túli magyar könyvtár a tagja.

Az egyházi-felekezeti könyvtárak napjainkra az állami, úgynevezett egyházi közgyűjteményi, a fenntartói és a pályázati támogatásból működnek. Az 1990-es évek elején az egyházi könyvtárak újjáéledésének anyagi feltételeit az egyházi-felekezeti fenntartók: (kisebb) egyházak, egyházkerületek, egyházmegyék, szerzetesrendek, egyházi közép- és felsőoktatási intézmények biztosították.

Az egyházi könyvtárak megújulásának anyagi fedezetét segítette az 1997-ben létrejött és 1999-től hatályos úgynevezett Vatikáni megállapodás,⁷ mely biztosította az állam által éveként adott egyházi közgyűjteményi támogatást, melyet a mindenkor költségvetés függvényében kaptak és kapnak az egyházi fenntartók. Az összeg az elmúlt két évtizedben többször változott – voltak évek,

⁷ 1999. évi LXX. törvény a Magyar Köztársaság és az Apostoli Szentzség között a Katolikus Egyház magyarországi közszolgálati és hitéleti tevékenységének finanszírozásáról, valamint néhány vagyoni természetű kérdésről 1997. június 20-án, Vatikánvárosban aláírt Megállapodás kihirdetéséről – „Megállapodás, amely létrejött egyfelől a Magyar Köztársaság, másfelől az Apostoli Szentzség között a Katolikus Egyház magyarországi közszolgálati és hitéleti tevékenységének finanszírozásáról, valamint néhány vagyoni természetű kérdésről”

amikor növekedett, és voltak, amikor drasztikusan csökkent – napjainkra jelentős anyagi segítséggé vált.

⁸ 1997. évi CXL. törvény a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről.

Az 1997-es,⁸ az elmúlt években többször módosult „kulturális törvény”, mely a könyvtárak, levéltárak, múzeumok működésnek jogi hátterét teremtette meg a rendszerváltás után, már számolt az egyházi könyvtárakkal is. Ennek a törvénynek az egyik újdonsága éppen abban állt, hogy nem a korábbi tipizálást használta, hanem nyilvános és nem nyilvános könyvtárról beszélt, előírva a nyilvános könyvtárak jegyzékének⁹ vezetését.

⁹ 64/1999. (IV. 28.) Kormányrendelet a nyilvános könyvtárak jegyzékének vezetéséről – ez a jogszabály is többször változott az elmúlt két évtizedben.

A nyilvános státuszt vállaló egyházi könyvtárak számára megnyílt az út különböző, elsősorban NKA-s, majd másféle pl. a minisztérium által biztosított, sőt, még uniós pályázatokhoz is.

Az 1993-ban létrejött NKA-nál az egyházi könyvtárak, általában 1997-1998-tól, a nyilvános státuszt vállalók, 1999-2000-től különösen is, tudtak pályázati támogatást nyerni, főként restaurálásra, de dokumentumvásárlásra, katalóguskonverzióra, szakmai kiadványok megjelentetésére, digitalizálásra, telematikai fejlesztésre, a könyvtári infrastruktúra javítására is. Az egyházi-felekezeti könyvtárak 2014-ig éltek is ezzel a lehetőséggel, ám az utolsó években az elnyerhető összeg egyre kisebb lett, és utána ez a pályázati cél-téma (állományvédelem, restaurálás) is szinte teljesen megszűnt. 2020-ban kapott nyolc egyházi könyvtár az EMMI-től támogatást leginkább restaurálásra, és ebben az évben volt NKA-s pályázat is, ilyen jellegű.

A Gerő Éva Alapról szóló [Megállapodást](#) az alapító, Gerő Gyula és a Pannonhalmi Főapátság, képviselője Várszegi Asztrik főapát 2016-ban írta alá, de az alapító már 2015-től biztosított támogatást a pannonthalmi könyvtár és más

egyházi könyvtárak számára. Az alapítvány 2016-tól már ténylegesen működött, ezzel biztosítva a pályázati lehetőséget és támogatást. Ha ez a lehetőség nem is volt olyan mértékű, mint pl. az NKA-s pályázatok, mégis tiszteletreméltó, mint **egyetlen** magánszemély által tett alapítvány. De jelentős és tiszteletreméltó azért is, mert az elmúlt öt évben Gerő Gyula a Gerő Éva Alap adta lehetőségeken túl is támogatott minden pályázót, ha kisebb összeggel is, mint amit az alapítványról szóló Megállapodás (300.000 Ft) garantál. Azt is meg kell jegyeznünk, hogy ezt a plusz támogatást az alapítványt tevő akkor is biztosította, amikor a banki kamatok nem érték el a 300.000 Ft-ot; tehát kipótolta a hiányzó összeget és még ezen felül támogatta a további pályázókat.

A pályázati beszámolókból azt olvashatjuk, hogy a Gerő Éva Alap nyújtotta támogatás segítséget jelentett a pályázóknak, még akkor is, ha nem a teljes összeget, 300 000 Ft-ot nyerték el, hanem kisebb összegű, de 100 000 Ft-nál soha nem kevesebb támogatást kaptak.

A támogatást kérő könyvtárak pályázatából kivétel nélkül látszott, hogy a könyvtárban komoly munka folyik, több esetben a megvásárolni kívánt eszköz vagy elvégeztetni kívánt restaurálási munka árát nem fedezte a Gerő Éva Alap kínálta támogatás, de a fenntartó kész volt biztosítani a hiányzó összeget a saját forrásaiból. ►